



PROGRAMMADECREET BA2026

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Voorontwerp van programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2026
Adviesvrager	Ben Weyts - Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn
Ontvangst adviesvraag	5 mei 2026
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)
Goedkeuring raad	13 mei 2026
Contactpersoon	Mieke Valcke – mvalcke@serv.be Stijn Wouters – swouters@serv.be

De heer Ben WEYTS

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn

Kreupelenstraat 2

B-1000 Brussel

Advies Programmadecreet BA 2026

Mijnheer de viceminister-president

U heeft de SERV om spoedadvies gevraagd over het voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begrotingsaanpassing 2026.

Hieronder formuleert de SERV zijn bemerkingen bij de onderdelen van het voorontwerp van programmadecreet met sociaal-economisch belang. De SERV beperkt zijn advies tot onderstaande artikelen, vanuit de vaststelling dat andere artikelen voor de sociale partners geen bemerkingen behoeven.

Voor wat betreft Onderwijs en Vorming (hoofdstuk 6), een aanzienlijk onderdeel van het Programmadecreet 2026, geeft de SERV onderstaande appreciatie.

Eenmalig extra middelen voor de graduaatsopleidingen (afd. 1 art. 11). De Vlaamse Regering erkent dat de stijging van het aantal studenten in de graduaatsopleidingen niet gepaard ging met een evenredige stijging van de middelen én dat graduaatsstudenten een meer intensieve begeleiding nodig hebben wat een kost met zich meebrengt. De Vlaamse Regering trekt daarom extra geld uit voor de graduaatsopleidingen aan de hogescholen nl. 11,5mio €.

De SERV is gematigd positief over de eenmalige financiële injectie voor de graduaatsopleidingen:

- deze komt tegemoet aan de urgente vraag naar meer middelen; in juni '25 brachten de Vlhora en de SERV samen een briefadvies uit met de vraag naar extra middelen voor de graduaatsopleidingen¹;
- de extra middelen liggen echter nog niet in lijn zijn met de sterk gestegen inschrijvingscijfers die wellicht nog verder zullen oplopen; een adequate, correcte basisfinanciering is nog niet gerealiseerd;

¹ www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_20250623_Graduaatsopleidingen_ADV.pdf

de middelen voor deze financiële injectie komen grotendeels (10,8mio€) van de besparing die kon gebeuren bij de 7^{de} jaren door de sterk dalende inschrijvingscijfers daar, ten gevolge van gewijzigde regelgeving. De SERV pleit echter met nadruk voor een strategisch behoud én een versterking van de 7^{de} jaren zodat het aanbod richting arbeidsmarkt niet verder verschaalt, jongeren zich extra technisch kunnen scholen en aan maturiteit winnen én als alternatief voor wie niet slaagt in een graduaatsopleiding. Voor de SERV is een nauwgezette opvolging van de slaagkansen van de leerlingen uit 6BSO in de graduaatsopleidingen nodig, zodat waar nodig ingezet kan worden op extra ondersteuning, begeleiding en desgevallend heroriëntering.

De SERV stelt dat het arbeidsmarktgericht karakter van graduaatsopleidingen een fundamenteel criterium voor programmatie moet blijven en dat het aandeel effectief werkplekleren binnen het curriculum gehandhaafd moet worden.

Schrapping NT2-asielmiddelen (afd. 2 art. 12). De Vlaamse Regering schrapt 7,2mio€ voor aanbod NT2 bij het volwassenenonderwijs en de basiseducatie. De VR gaat uit van de veronderstelling dat de schrapping geen grote impact zal hebben op het aanbod (MvT pag.10).

De SERV neemt akte van de besparing op de asielmiddelen voor NT2. De SERV stelt vast dat het uitvoerscenario voor deze 'asielmiddelen' wordt versneld om de vooropgezette besparing van 50mio€ op het volwassenenonderwijs te realiseren. Omdat de inzet van deze middelen niet voor extra lessen cursist (LUC) zorgt voor het volgend schooljaar, worden de middelen niet door alle centra uitgeput. Voor kleinere centra Basiseducatie zijn deze middelen wel belangrijk voor de werking. De daling zal daar zijn impact hebben doordat er mogelijk minder aanbod zal zijn en dat voor personen met een grote behoefte aan taalondersteuning.

Nieuwe subsidies taalversterkende initiatieven (afd. 3 art. 13). De Vlaamse Regering zal, in de begroting voorziene, middelen kunnen aanwenden voor initiatieven die bijdragen aan de versterking van de Nederlandse taalvaardigheid van kinderen en jongeren. De maatregel past binnen de conceptnota Ieder kind taalheld. Deze subsidie kan toegekend worden aan organisaties uit vrijetijds-, welzijns- en gemeenschapscontexten.

De SERV neemt akte van deze subsidiemaatregel. De SERV vraagt de Vlaamse Regering om goed af te wegen waar en wanneer een subsidiëring, met een looptijd tot vier jaar, van organisaties buiten het onderwijs een meerwaarde zijn en efficiëntiewinst heeft t.o.v. het behoud van de middelen voor het onderwijs zelf. Een duidelijke afstemming met de scholen en een koppeling aan onderwijsdoelen zijn voor de SERV noodzakelijk.

Extra werkingsmiddelen professionalisering en didactisch materiaal (afd. 5 art. 15). De Vlaamse Regering voorziet 13,5mio€ extra werkingsbudget voor professionalisering en de aankoop van didactisch materiaal in het kleuteronderwijs ter ondersteuning van de implementatie van de minimumdoelen.

De SERV vraagt in het subsidiereglement op te nemen dat er bij de aankoop van didactisch materiaal uiteraard op een correcte manier wordt voldaan aan de regels m.b.t. overheidsopdrachten én dat het lokaal economisch weefsel en lokale kmo's als mogelijke partner betrokken worden.

De resultaten van het zeer recente IELS – onderzoek² tonen voor de SERV ook het belang aan van professionalisering rond gelijke onderwijskansen en hoge verwachtingen, naast ondersteuning van schoolteams, omkadering, samenwerking met gezinnen en aandacht voor de leefwereld waarin kinderen opgroeien.

Schrappen forfaitair deel globale puntenenveloppe in het secundair onderwijs (afd. 6 art. 17). De Vlaamse Regering kent minder punten toe in de globale puntenenveloppe in het secundair onderwijs, dat zorgt voor een mindere uitgave van 4,3mio€ in '26 en 13,1mio€ in '27. De Vlaamse Regering kan niet inschatten tot welke daling in het personeel dat zal leiden en wat het effect op leerlingen zal zijn, omdat dat afhangt van de aanwending door de scholen (MvT pag. 15).

De SERV neemt akte van deze besparingen in het kader van de 'tempering van de groei' in het secundair onderwijs. De SERV benadrukt evenwel met klem dat deze tempering van de groei niet enkel en vooral gerealiseerd kan worden door de technische en beroepsgerichte scholen of de studierichtingen in de arbeidsmarkt- en dubbele finaliteit, die al te kampen hebben met een kleine bezetting. De SERV is ook bezorgd dat de impact op het personeel van die aard kan zijn dat er beknipt wordt op de uren voor de klas of in het atelier.

Financiering opleidingen tandheelkunde, geneeskunde en handelswetenschappen met focus op AI (afd. 7, 8 en 9). De Vlaamse Regering voorziet middelen voor bijkomende bachelor- en masteropleidingen in de tandheelkunde, geneeskunde en handelswetenschappen met focus op AI. De SERV staat positief tegenover deze maatregelen.

Nieuwe taalondersteuning startende studenten (afd. 10 art. 22). De Vlaamse Regering trekt middelen uit voor de taalondersteuning voor startende

² <https://iels.be/>

studenten in het hoger onderwijs (telkens 2,5mio€ in '26 en '27 en 5mio€ in '28 en '29). Studenten van wie de thuistaal niet het Nederlands is, hebben soms bijkomende ondersteuning nodig om hun niveau van het Nederlands te versterken. Om de slaagkansen van deze studenten in het hoger onderwijs te verhogen wordt een deel van de middelen voor het plan 'Ieder kind taalheld' toegewezen aan hogeronderwijsinstellingen.

De SERV staat positief tegenover een maatregel rond taalondersteuning die de slaagkansen van startende studenten met een andere thuistaal dan het Nederlands kan verhogen en dus drempelverlagend werkt. Terzelfdertijd zijn er andere recente maatregelen genomen waarover de SERV negatief adviseerde omdat ze de drempel om deel te nemen en te slagen in het hoger onderwijs aanzienlijk verhogen, cfr. de beslissingen rond de studiebeurzen³.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Frank Beckx
voorzitter

³ https://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_20251015_Programmadecreet_BO2026_ADV.pdf